

એમ. એ. ભાગ ૨ ૨૦૦૮ની પરીક્ષા માટેનાં પાઠ્યપુસ્તકો

પ્રશ્નપત્ર - ૫ : (મુખ્ય અને ગીણ) ગ્રંથકાર

૧૦૦ ગુણ

મધ્યકાળ: પ્રેમાનંદ

અથવા

અવધીન કાળ: રા. વિ. પાઠક

એકમ: ૧ સર્જકને ઘડનારાં પરિબલો

14

એકમ: ૨ સર્વકલા સમગ્રલક્ષી સાહિત્યનો પરિચય

એકમ: ૩ સર્વકલા વિશિષ્ટ રચનાઓના સામાન્ય પ્રશ્નો

એકમ: ૪ સર્વકલા સર્વકલાને સ્પષ્ટ કરતા સામાન્ય પ્રશ્નો

એકમ: ૫ સર્વકલા, સર્વકલાના ગૌણ પાસાં અંગેની નોંધો

નોંધ: દરેક એકમમાંથી એક એક એમ કુલ પાંચ પ્રશ્નો પૂછવા. પ્રત્યેક એકમના ગુણ એકસરખા રાખવા.

સંદર્ભસૂચિ:

(૧) જયંત ગાડીત, પ્રેમાનંદ (૨) ચંદ્રકાન્ત શેઠ. રા. વિ. પાઠક (૩) ઢીરા પાઠક, ચિમનલાલ ત્રિવેદી (સંપાદકો) રા. વિ. પાઠક પરિશીલન ગ્રંથ (૪) કાન્તિલાલ કાલાણી, રામનારાયણ પાઠક (૫) ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ, ભાગ ૨, ૩ (૬) ગુજરાતી સાહિત્યકોશ, ખંડ: ૧ અને ૨.

પ્રશ્નપત્ર - ૬ : (મુખ્ય) ભાષા: સિદ્ધાંત અને વ્યવહાર

૧૦૦ ગુણ

એકમ: ૧ (ક) ભાષાવિજ્ઞાનની વિવિધ શાખાઓનો પરિચય અને એનો અન્ય વિદ્યાશાખાઓ સાથેનો સંબંધ

(ખ) ભાષાઓનું આનુવંશિક અને સ્વરૂપનિષ્ઠ વર્ગીકરણ

એકમ: ૨ (ક) ધ્વનિશાસ્ત્ર અને ધ્વનિઘટકશાસ્ત્ર - ઘટકોની તુલના: ધ્વનિ, વાયિક ધ્વનિ, ધ્વનિઘટક: અક્ષર અને સંધ્યાક્ષર, સ્વર અને અર્ધસ્વર, મર્મરત્વ અને મહાપ્રાણત્વ, સાનુનાસિક સ્વરો અને નાસિક્ય વ્યંજનો

(ખ) રૂપશાસ્ત્ર: રૂપ, રૂપઘટક, ઉપરૂપઘટક: રૂપઘટકના પ્રકારો (મુક્ત અને નિબદ્ધ સામગ્રી ઘટક, કાર્યઘટક, અંગસાધક ઘટક, પદસાધક પ્રત્યય)

(ગ) વાક્યવિચાર: પદક્રમ, પદસંવાદ, સાદું-સંયુક્ત-સંકુલ વાક્ય, ક્રિયાપદવાળાં-ક્રિયાપદ વિનાનાં વાક્યો

એકમ: ૩ (ક) પ્રાચીન ભારતીય આર્યથી મધ્યમ ભારતીય આર્ય સુધીનો (મુખ્ય ધ્વનિપરિવર્તનો અને

વ્યાકરણમૂલક પરિવર્તનો સાથેનો) વિકાસ (ખ) અપભ્રંશથી ગુજરાતી સુધીનો (મુખ્ય ધ્વનિપરિવર્તનો અને વ્યાકરણમૂલક પરિવર્તનો સાથેનો) વિકાસ.

એકમ: ૪ ભાષાવિજ્ઞાન અને સાહિત્ય:

(ક) શૈલીવિજ્ઞાન અને સાહિત્ય વિવેચન (ખ) સંરચનાલક્ષી અભિગમ અને સાહિત્ય

(ગ) સામાજિક ભાષાવિજ્ઞાન (ઘ) મનોભાષાવિજ્ઞાન

એકમ: ૫ (ક) ગુજરાતીમાં થયેલું ભાષાવિષયક - ભાષાવૈજ્ઞાનિક કાર્ય (સામાન્ય રૂપરેખા) (ખ) ગુજરાતીમાં

થયેલું કોશવિષયક કાર્ય (ગ) નરસિંહરાવ, ટી. એન. દવે, કે. કા. શાસ્ત્રી, પ્રબોધ

પંડિત, કમળાશંકર ત્રિવેદી, હરિવલ્લભ ભયાણી, શાંતિલાલ આચાર્ય, યોગેન્દ્ર વ્યાસ, ઊર્મિ
દેસાઈનું વિશિષ્ટ પ્રદાન

નોંધ: દરેક એકમમાંથી એક એક એમ કુલ પાંચ પ્રશ્નો પૂછવા. પ્રત્યેક એકમના ગુણ એકસરખા રાખવા.

સંદર્ભસૂચિ:

(૧) પ્રબોધ પંડિત, ગુજરાતી ભાષાનું ધ્વનિ સ્વરૂપ અને ધ્વનિ પરિવર્તન (૨) હરિવલ્લભ ભયાણી, ગુજરાતી ભાષાનું ઐતિહાસિક વ્યાકરણ (૩) હરિવલ્લભ ભયાણી, અપભ્રંશ વ્યાકરણ (૪) નરસિંહરાવ, ગુજરાતી ભાષા અને સાહિત્ય (૫) સુમન શાહ, સંરચના અને સંરચના (૬) સુમન શાહ, દેરિદા (૭) યોગેન્દ્ર વ્યાસ, ભાષાનો વૈજ્ઞાનિક અભ્યાસ (૮) ઊર્મિ દેસાઈ, વ્યાકરણ વિમર્શ (૯) પિન્કી શાહ, ગુજરાતી ધ્વનિ વ્યવસ્થાની વિચારણા (૧૦) અરવિંદ ભંડારી, ગુજરાતી વાક્યવિચાર.

પ્રશ્નપત્ર - ૭ : અનૂદિત કૃતિ અને અપઠિત:

૧૦૦ ગુણ

(ક) અનૂદિત કૃતિ: શરદબાબુ, પરિણીતા (અનુ. રમણલાલ સોની) ૪૦ ગુણ
(ખ) સાહિત્ય વિષયક નિબંધ ૩૦ ગુણ
(ગ) અહેવાલ લેખન ૧૫ ગુણ

(ઘ) પૂરૂ વાંચન (પ્રજ્ઞાચક્ષુ વિદ્યાર્થીઓ માટે આધારખંડ તરીકે આપેલા ગદ્યખંડનું વિવરણ) ૧૫ ગુણ

એકમ: ૧ કૃતિના લેખકના જીવન, સમય, કૃતિના સ્વરૂપ અને એ સ્વરૂપના વિકાસનો સામાન્ય પરિચય

એકમ: ૨ કૃતિના સામાન્ય પ્રશ્નો અને નોંધો

એકમ: ૩ સાહિત્ય વિષયક નિબંધ

એકમ: ૪ અહેવાલ લેખન (સાહિત્ય સામયિક માટેનો સમીક્ષિત અહેવાલ)

એકમ: ૫ પૂરૂ વાંચન (પ્રજ્ઞાચક્ષુ વિદ્યાર્થીઓ માટે આધારખંડ તરીકે આપેલા ગદ્યખંડનું વિવરણ)

સંદર્ભસૂચિ:

(૧) રતિલાલ નાયક, પૂરૂવાંચન (૨) ભોળાભાઈ પટેલ, બંગાળી સાહિત્યનો ઇતિહાસ (૩) રતિલાલ નાયક, પત્ર, અરજી અને અહેવાલલેખન

પ્રશ્નપત્ર - ૮ : (ફક્ત એન્ટાયર ગુજરાતી વિષય રાખનાર માટે) તુલનાત્મક સાહિત્ય

૧૦૦ ગુણ

એકમ: ૧ સૈદ્ધાન્તિક મુદ્દા: (ક) વિશ્વસાહિત્ય (ખ) વ્યાપક સાહિત્ય (ગ) તુલનાત્મક સાહિત્યનું સ્વરૂપ
(ઘ) તુલનાત્મક સાહિત્યનું કાર્યક્ષેત્ર

એકમ: ૨ તુલનાત્મક સાહિત્ય અને પ્રભાવ:

(ક) ગાંધીજીનો ગુજરાતી સાહિત્ય પર પ્રભાવ (ખ) સંસ્કૃત વિચારધારાનો ગુજરાતી વિવેચન પર પ્રભાવ (ગ) પશ્ચિમની વિચારધારાઓનો આધુનિક ગુજરાતી કવિતા અને વિવેચન પર પ્રભાવ

એકમ: ૩ (ક) વિભૂતિભૂષણ ંદોપાધ્યાય, આરણ્યક (ખ) ધ્રુવ ભટ્ટ, સમુદ્રાન્તિકે

બંને કૃતિઓના સ્વરૂપગત પ્રશ્નોની તુલના

એકમ: ૪ બંને કૃતિઓની સામગ્રી, પાત્ર, અભિગમ જેવાં પાસાંની તુલના

એકમ: ૫ ઉપરનાં ચારે એકમોને આવરી લેતી નોંધ

નોંધ: દરેક એકમમાંથી એક એક એમ કુલ પાંચ પ્રશ્નો પૂછવા. પ્રત્યેક એકમના ગુણ એકસરખા રાખવા.

સંદર્ભસૂચિ:

(૧) ધીરુ પરીખ, તુલનાત્મક સાહિત્ય (૨) પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ; તુલનાત્મક સાહિત્યનો ઇતિહાસ (૩) અશ્વિન દેસાઈ, તુલનાત્મક સાહિત્યની દિશામાં

યેકલ્પિક પ્રશ્નપત્ર - ૮ : સાહિત્ય અને કળામીમાંસા

૧૦૦ ગુણ

એકમ: ૧ (ક) કળા મીમાંસા: સ્વરૂપ, કાર્યક્ષેત્ર, ઉદ્ભવ અને વિકાસ (ખ) કળા વિભાવના (ગ) લલિત કળાઓ વચ્ચેનો આંતરસંબંધ (ઘ) પ્રસ્તુતિકરણની કળાઓ (ચ) વાણિજ્યની કળાઓ

એકમ: ૨ (ક) કળા મીમાંસા અને સાહિત્ય વિવેચન (ખ) કળા સર્જનમાં પ્રેરણા, અનુભૂતિ, અનુકરણ અને રૂપનું સ્થાન

એકમ: ૩ (ક) કળાના આસ્વાદ અને અર્થઘટનના પ્રશ્નો (ખ) સર્જન અને ભાવનની સમસ્યાઓ

એકમ: ૪ હરિશ્ચંદ્ર ભટ્ટ, સ્વપ્નપ્રયાણ: કૃતિલક્ષી સામાન્ય પ્રશ્નો

એકમ: ૫ બધા એકમોને આવરી લેતી નોંધો

સંદર્ભસૂચિ:

(૧) પાટણકર, સૌંદર્યશાસ્ત્ર (અનુ. જયા મહેતા) (૨) વિજય શાસ્ત્રી, સૌંદર્યનિષ્ઠતાવાદ (૩) ટૉલસ્ટોય, કળા એટલે શું? (અનુ. મગલભાઈ દેસાઈ) (૪) મધુસૂદન બક્ષી, કાન્ટનું તત્ત્વજ્ઞાન (૫) આર. એમ. વેગડા, હરિશ્ચંદ્ર ભટ્ટની સર્જકતા

નોંધ: દરેક એકમમાંથી એક એક એમ કુલ પાંચ પ્રશ્નો પૂછવા. પ્રત્યેક એકમના ગુણ એકસરખા રાખવા.